

Lev Tolsztoj és a Jasznaja Poljana-i iskola

szeptember 17, 2013

Míg Locke és Rousseau csupán a gazdagok gyerekeinek nevelésével foglalkozott, addig Lev Tolsztoj egy iskolát hozott létre a parasztyerekek számára. Az iskola saját földbirtokán Jasznaja Poljánában Oroszországban működött a 19. Század második felében. Az iskola, amelynek életéről írásaiban beszámol elsősorban a tanárok kezdeményezéseinek figyelembevételével jött létre, az mégis a gyerekek kívánságait is figyelembe véve szabadon fejlődött. A gyerekeknek joguk volt távol maradni az iskolától, vagy iskolába jönni, joga volt nem figyelni a tanárra, ugyanakkor a tanárnak joga volt egy gyerek felvételét osztályába elutasítani, és befolyását latba vetni meggyőzni a gyerekeket dolgokról a közösségben, ahol azok többségben voltak. Tolsztoj ragaszkodott ahhoz, hogy csak az erőszak és a kötelezés hiányában maradnak fenn a természetes jó kapcsolatok a tanárok és a gyerekek között.

A tanár határozza meg a szabadság határait az osztályban, tudásával és szervezési képességével. A tanulókkal úgy kell bánni, mondja Tolsztoj, mint aki eszes és gondolkodó lények. Csak ebben az esetben fogják ezek lényegesnek tartani a rendet, és az ennek megtartásához szükséges önkormányzatot. Ha a gyerekek valóban érdeklődnek az iránt, amit a tanár tanít nekik, akkor mondta, ritkán lesz rendetlenség, és ha ez mégis megtörténik, akkor az érdeklődők a többiekre rá fogják venni arra, hogy azok is figyelemmel legyenek. „Amikor Tolsztoj előre elgondoltan elhagyta a termet egy óra közepén, hogy tesztelje tanulóinak viselkedését, akkor azok nem törtek ki rendetlenkedésben, mint ahogy azt Tolsztoj korábban Nyugat-Európai utjain iskolákban megfigyelte. Amikor elhagyta a termet és a gyerekek teljes szabadságnak örvendhettek, akkor továbbra is ugyanúgy viselkedtek, mintha ő bent lett volna.

Kijavították és dicsérték egymás munkáját, és gyakran teljes csend lett. Ilyen eredmények, magyarázta, természetesen egy iskolában, ahol a gyerekeknek nem kötelező a részvétel, vagy a bentmaradás és az odafigyelés.

Fordította: Fóti Péter

Kapcsolódó oldalak:

- Ki szól a farkasok nevében? (indián mese)
- Tanulói Jogok Nyilatkozata
- A kis herceg a pedagógus bolygóján
- J. T. Gatto: Egy tanulságos történet